

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain 418 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kirkkolakia ehdotetaan kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti muutettavaksi siten, että piispan vaalissa tulisi mahdolliseksi nimetä myös nainen ehdolle piispanvirkaan.

Ehdotettu lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan välittömästi sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Pappisvirka avattiin naisille vuoden 1988 alusta lukien kirkkolain 87 §:ään tehdyllä muutoksella (892/87). Nainen ei kuitenkaan voimassa olevan kirkkolakimme mukaan voi tulla nimitetyksi piispanvirkaan. Tämä johtuu kirkkolain 418 §:stä, jonka mukaan valitsija voi piispan vaalissa nimetä ehdolle pantaviksi vain miespuolisia ehdokkaita. Tällaista rajoitusta ei ole kirkkolain 417 ja 423 §:ässä, joissa säädetään piispaksi ehdotettavan ja ehdolle asetettavan edellytyksistä, että hänen tulee olla pappi.

Kysymys naisen pääsystä piispanvirkaan ei ollut esillä kirkolliskokouksessa käsiteltäessä pappisviran avaamista naisille koskevaa lakiehdotusta. Valmisteluasiakirjoissa viitattiin tähän kysymykseen, mutta siihen ei otettu kantaa.

Luterilainen kirkko on korostanut kirkon erityisen palveluviran (ministerium) ykseyttä. Virkaa ei jaeta eri asteisiin, vaan virka on perusolemukseltaan muuttamaton ja jakamaton. Jo pappisviran avaamista naisille koskeva kirkolliskokouksen päätös perustui siihen käsitykseen, että kirkon viran ulkonaiseen, muutettavissa olevaan järjestykseen kuuluu myös ky-

symys viranhaltijan sukupuolesta. Päätöksen perusteluissa kirkolliskokous korosti, ettei naisen vihkiminen papiksi muuta kirkon oppia virasta eikä näin ollen kirkon oppiperustaa yleensä. Piispa on tiettyä erityistehtävää varten valittu pappi. Viran ykseys ilmenee myös kirkkolain 94 §:stä, jonka mukaan pappisvihkimyksen voi toimittaa joko tuomiorovasti tai virassa vanhempi jumaluusoppinut asessori piispanviran ollessa avoinna tai piispan ollessa sairauden tähden estynyt. Voimassa olevan lain mukaan voi nainen siten tuomiorovastina tai asessorina joutua toimimaan myös piispan tehtävissä. Siitä näkökohdasta lähtien, että kysymys viranhaltijan sukupuolesta on vain kirkon järjestykseen kuuluva kysymys, myös tasa-arvon vaatimusta voidaan soveltaa kirkon virkaan. Kirkkolain 418 §:n nykyinen sanamuoto, jonka mukaan ehdokkaiksi tulee nimetä kolme miestä, on peräisin siitä, että ennen nyt voimassa olevaa kirkkolakia piispaksi voitiin nimittää myös maallikko. Kirkolliskokous katsoo, että säännöksen ensisijaisena tarkoituksena ei ole ollut ottaa kantaa ehdokkaiden sukupuoleen.

Useissa luterilaisissa kirkoissa piispanvirka on periaatteessa avoin myös naisille, mutta toistaiseksi naisia ei tässä virassa ole. Eräissä

muissa protestanttisissa kirkkoissa on naisia jo vihitty piispoiksi.

Koska papiksi voidaan nykyisin valita sekä mies että nainen, kirkolliskokous ehdottaa, että kirkkolain 418 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että naisen nimeäminen ehdolle myös piispan vaalissa tulee mahdolliseksi.

Kirkolliskokouksen päätös syntyi äänin 82—25, vähemmistön ollessa sitä mieltä, että piispanvirkaa ei tulisi joko lainkaan avata naisille tai se olisi avattava vasta myöhemmin.

Kirkolliskokouksessa on erikseen käsiteltävänä kysymys niin sanotun omantunnonsuojan

täsmäntämisestä erityisesti niiden osalta, jotka eivät hyväksy kirkon uutta virkaratkaisua.

2. Voimaantulo

Lainmuutos ehdotetaan tulevaksi voimaan välittömästi sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirkkolain 418 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen ja kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1964 annetun kirkkolain (635/64) 418 §:n 1 momentti seuraavasti:

418 §

Vaali toimitettakoon allekirjoittamattomilla umpilipuilla, ja kukin valitsija nimetkään vaalilipussansa kolme pappia siinä järjestyksessä, kuin hän haluaa heidät pantaviksi ehdolle, ilmaisten ehdokkaitten nimet siten, ettei epäselvyyttä voi syntyä.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Ole Norrback*

L a k i

kirkkolain 418 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen ja kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1964 annetun kirkkolain (635/64) 418 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

418 §

Vaali toimitettakoon allekirjoittamattomilla umpilipuilla, ja kukin valitsija nimetkään vaalilipussansa kolme miestä siinä järjestyksessä, kuin hän haluaa heidät pantaviksi ehdolle, ilmaisten ehdokkaitten nimet siten, ettei epäselvyyttä voi syntyä.

— — — — —

Ehdotus

418 §

Vaali toimitettakoon allekirjoittamattomilla umpilipuilla, ja kukin valitsija nimetkään vaalilipussansa kolme *pappia* siinä järjestyksessä, kuin hän haluaa heidät pantaviksi ehdolle, ilmaisten ehdokkaitten nimet siten, ettei epäselvyyttä voi syntyä.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

